

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-**13094613**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

22 Temmuz 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste ve Ekleri (1 Takım)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SEDA KAYA ÖSEN'İN
TBMM 7/25270 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Yaşanan küresel iklim değişikliklerine sebep olan etkenlerin başında gelen insan kaynaklı hava kirliliği, zehirli maddelerin gökyüzüne karışmasıyla insan sağlığına ciddi zararlar vermektedir. Başta akciğer kanseri olmak üzere solunum yolu hastalıklarının önemli sebeplerinin başında kirli havanın devamlı olarak teneffüsü gelmektedir. Son yıllarda mevcut soruna dikkat çekmek için bazı çalışmalar yapılmaktadır. Ancak bu çalışmaların olumlu sonuçlar vermesi için kamu kurumlarının gerekli sorumlulukları alması ve takip etmesi gerekmektedir.

3 Büyükşehir arasında havası en kirli olan şehir İzmir'dir. Doğru tabirle İzmir'in havası alarm vermektedir. İstanbul ve Ankara nüfusunun çok altında olmasına rağmen İzmir'deki kirliliğin sebeplerini anlamak ve çözüm üretmek gerekmektedir. 12.01.2025 tarihinde İzmir'in Aliğa bölgesinde hiçbir doğa ve çevre olayı olmadan ortaya çıkan yoğun duman, bölge halkını tedirgin etmiş, Aliğa ve İzmir'in hava kirliliği sorununu bir kez daha ortaya koymuştur. Temiz Hava Hakkı Platformu'nun yayımlandığı raporlara göre 2022 yılında İzmirli yerli yıllık ortalama 45.18 mikrogramla ulusal ve küresel sınır olan 40 ve 15 mikrogramın oldukça üzerinde kirli havayı solumuştur. İzmir'in farklı bölgelerinde durum daha da vahimdir. Aliğa Bozköy'de 53.01, sanayi ve tarım ilçesi Torbalı'da 72.65 mikrogram, Aliğa'daki kirliliğin rüzgarlarla taşındığı Karşıyaka'da ortalama 69.75 mikrogramdır. 2022 rakamlarına göre İzmir'in geride kalan ölçüm yapılan tüm bölgelerinde hava kirliliği sağlığı tehdit eden sınırların üzerindedir.

Bu bağlamda;

- 1- 15.66 milyon nüfuslu İstanbul ve 5.8 milyon nüfuslu Ankara'nın hava kirlilikleri ulusal ortalamasının altında iken, 4 milyon 480 bin nüfuslu İzmir'in hava kirliliği İstanbul ve Ankara'ya göre neden yüksektir?
- 2- Hava kirliliği verisi alınan istasyon sayısı 16'dan 10 istasyona neden düşürülmüştür?
- 3- Sanayisinin yanında aynı zamanda önemli bir tarım kenti olan İzmir'de, toplum sağlığı ve toplum ekonomisi üzerindeki olumsuz sonuçları uzun vadede ortaya çıkan hava kirliliğinin azaltılması adına, 2023 yılında İl Müdürlüğünüz tarafından ortaya konan rapordaki tespitler olan sanayide doğalgaz kullanımının ve raylı sistemlerin yaygınlaştırılması noktasında hangi adımlar atılmıştır?
- 4- Aliğa'da bulunan petrokimya ve çeşitli endüstriyel tesislerin duman ve arıtma sistemleri sağlıklı şekilde çalışmakta mıdır? Bakanlığınız bölgedeki tesislerin söz konusu sistemlerini en son ne zaman denetlemiştir?

CEVAPLAR

Vatandaşlarımızın soluduğu havanın kalitesine ilişkin hususlar Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde takip edilmektedir. Coğrafi bilgi sistemleri ve bilgi teknolojilerini kullanarak "Hava Emisyon Yönetim-HEY Portalı" aracılığıyla stratejik bölgesel hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. Tüm illerimizin stratejik hava kalitesi haritaları ile yerel, bölgesel ve ulusal ölçekli politikaların etkinleştirilmesi planlanmıştır.

Şehirlerde hava kalitesi; sanayi, evsel ısınma, ulaştırma, tarım, atık yönetimi faaliyetlerine esas uygulamalar ile birlikte dış ortam havasının meteorolojik koşulları, meteorolojik olarak

gerçekleşen ani ve aşırı hava olayları, rüzgar, yağış, ortalama sıcaklıklar, sınır aşan toz taşınımı, enverziyon, coğrafi yapı ve bölgenin jeolojik özelliklerinden ve komşu illerden etkilenmektedir.

Bakanlığımızca geliştirilen yerli ve milli “NEFES-3 Boyutlu Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Tespiti Yazılımı” ile 5 metreye kadar kısa mesafelerde dahi hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmekte ve şehirlerimizde hava kalitesi yönetimi politikaları için karar destek aracı olarak kullanılmaktadır.

Söz konusu yazılım ile; üretilen haritaların 3 Boyutlu (3B) Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Sokak Seviyesinde Tespiti’ne yönelik şekilde, mezo (kilometrelik) ölçekteki stratejik hava kalitesi haritalarının, 3 boyutlu kent modelleri, yol ağları, kent topoğrafyası ve trafik yoğunluğu gibi bileşenleri kullanılarak hava kirliliği dağılımı görselleştirilmektedir.

Bakanlığımızca; Ülkemizde Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı çalışmaları 2004 yılında 35 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile başlamış olup, şu an itibariyle 382 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile tüm illerimizde anlık hava kalitesi takip edilmekte ve ölçüm sonuçları hem www.havaizleme.gov.tr web adresinden hem de Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Mobil Uygulaması üzerinden vatandaşlarımızın bilgisine sunulmaktadır.

Şu an İzmir ili’nde 23 Adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu yer almakta olup, söz konusu istasyonlarda hava kalitesi ölçümleri devam etmektedir.

Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı’nda yer alan istasyonlarda, enerji kesintileri, deprem, iklim koşulları vb. ekstrem hususlar dışında sürekli veri akışı sağlanmakta olup, istasyonlardan elde edilen veriler www.havaizleme.gov.tr web adresi ile Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Mobil Uygulaması üzerinden ücretsiz olarak kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından, sanayi ve endüstri kuruluşları, gemi sökümü yapılan işletmeler de dahil olmak üzere, hava kirliliğinin önlenmesi ve hava kalitesinin korunması amacıyla ülke çapında 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanun’a istinaden yayımlanan Yönetmelikler hükümleri kapsamına giren her türlü kirlilik kaynağı, ihlal, tesis ve faaliyetler ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetlenmektedir. Yapılan denetimlerde Çevre Mevzuatı’nda belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu’nun 20’nci maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise 15’nci maddesi kapsamında kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmaktadır.

2022 yılından günümüze kadar hava kirliliği konusunda İzmir İli’nde Bakanlığımız ve İl Müdürlüğümüz tarafından 1.242 çevre denetimi gerçekleştirilmiş olup; 2872 sayılı Çevre Kanunu’na aykırı faaliyet gösteren 61 işletmeye 16.205.621 TL idari para cezası uygulanmış ve 2 tesisin faaliyeti durdurulmuştur.